

Lohi ja hallinnon arvo

13.8. 04:00 Ylänurkka, Kymen Sanomat

Teimme nuoremman pojan kanssa jokavuotisen pariviikkoisen matkan Pohjois-Norjaan, käyden perinteisellä Lakselvillä ja sitten uudella alueella, Nordkinnin niemimaan Risfjordelvalla. Ensin mainitulta nousi molemmille yksi lohi kahdessa päivässä. Pojalleni se oli elämän ensimmäinen. Notkuvan vavan ja tiukan siiman molemmissa päissä taisi olla yhtä säikähtänyt ja jännittynyt nuorukainen.

Lakselvillä on ryhdytty tiukasti seuraamaan lohikannan tilaa. Tänä vuonna oli kesken kauden ryhdytty aika voimakkaaseen kalastuksen säätelyyn, eli kaikki kookkaat naaraslohet oli päästettävä takaisin jo kauden alkupuolella. Tämä oli kauden aikana syntynyt reaktio siihen, että kalaa selvästi nousi tavallista vähemmän. Edellisvuoden rajut saaliit olivat omalle tanskalaisystävistä koostuvalle ryhmällemmekin vain epätodellinen muisto.

Risffordelvalla oli puolestaan tehty raju päätös, eli että kaikki raudut oli vapautettava. Koko Ruijaa on jo pari vuotta koskenut sääntö, ettei merestä nousevia rautuja saa ottaa, vaan ne on hellän koukun irrottamisen jälkeen päästettävä takaisin. Meriraudun erottaminen järviraudusta on kuitenkin ylivoimaista tavalliselle pulliaiselle, ja näin akateemisempikin on erottelussa hätää kärsimässä. Jos nälkä suolia kurnii tai muut kalakaverit ovat jo kalaa leiriin kantaneet, niin kaikki raudut alkavat näyttää järvirauduilta.

Nostan kuitenkin hattua norjalaisten aktiivisuudelle ja halulle tehdä jotain. Koko eurooppalaista kalastuksen säätelyä on aina vaivannut sama tauti: ollaan tekevinään jotain, ja paperia kuluu. EU kalastaa noin 30 %:n ylitse, ja menetämme vuosittain monen miljardin tulot sen takia että kalastajia on aivan liikaa ja he kuluttavat aivan liikaa polttoainetta.

Suomessakin on aika iso kalastushallinto, ja oma leipäalani on kalakantatutkimus jonka yksi keskeinen tehtävä on hallinnon päätöksenteon tukeminen. Minun mielestäni hallinto on oikeutettu, mikäli se tekee aktiivisia päätöksiä ja myös toteuttaa ne käytännön kalastuksen valvonnan kautta. Mikäli paperia vain siirrellään eri kokouksissa ja seurataan miten rahaa kuluu, niin tavalliselle veronmaksajalle ei synny mitään sellaista lisäarvoa, jonka takia hallinnon alttarille pitäisi veromarkkoja uhrata.

Sama koskee valitettavasti kalastustutkimusta. Juuri se osa tutkimusta, jonka tuloksia pitäisi käyttää aktiivisesti hallinnollisten päätösten perustana, muuttuu pelkäksi kustannukseksi, ellei päätöksiä oikeasti tehdä. Lisäarvoa syntyy vain jos jotenkin muutamme sitä, mitä luonnolle ja ihmisille tapahtuu.

Kalastuksen kohdalla lisäarvon syntyminen on oikeastaan aika yksinkertaista. Joko kalastusmahdollisuuksien, saaliiden tai ainakin kutevan kannan koon pitäisi parantua, jotta hallinto voi perustella olemassa olonsa.

Meillä hallinto onnistui aikanaan hyvin Perämeren lohikantojen palauttamisessa, kun poliittisesti sitoutumaton Kalevi Hemilä oli maa- ja metsätalousministerinä. Puolueeton mies kait tarvittiin jotta ministerien puoluejakauma olisi vastannut vaalitulosta.

Lohien on kuitenkin kiitettävä tätä poliittista lehmänkauppaa. Saimme ministerin joka pani tuulemaan sekä omalla erikoisalueellaan maataloudessa että lohiasioissa.

On tärkeää pitää mielessä, että lisäarvoa hallinnon olemassaololle pääsee syntymään vasta, jos se pystyy oikeasti vaikuttamaan asioiden kulkuun. Jos organisaatio vain seuraa asioita ja käy kokouksissa, se on pelkkä kuluerä, jonkalaisen syntyminen sivistysvaltioon on tietysti ollut jossain määrin ymmärrettävää. Perusteluksi on usein riittänyt "täytyyhän meillä olla toimielin joka seuraa tätä ja tätä toimintaa ja parantaa alan lainsäädäntöä".

Milläköhän vaalikäyttäytymisellä me äänestäjät saisimme seuraaviksi ministereiksi Hemilän kaltaisia, hommansa osaavia ja oikeisiin asioihin eikä seuraaviin vaalituloksiin keskittyviä henkilöitä?

SAKARI KUIKKA

Kirjoittaja on Merikotkassa työskentelevä Helsingin yliopiston kalastusbiologian professori.